УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ 75 років Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 192. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 18-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1969 No. 192. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 17 жовтня 1969

В АМЕРИЦІ

ОСОБИСТІ ПРИБУТКИ АМЕРИКАНЦІВ у вересні ц. р. збільшилися на найменшу суму впродовж 17-ох місяців — тільки на 2,250,000,000 долярів, на менше як на половину в порівнянні з 8 місяцями цього року. Це збільшення у вересні спричинило те, що особисті прибутки американських громадян у вересні ц. р. становили 759.8 більйона дол. в річному відношенні. Річне відношення дістаємо цим способом, що прибутки з одного місяця зножимо через 12. Департамент Торгівлі повідомляє, що незначно збільшилася сума проданих товарів у серпні ц. р., і що сума вкладених інвестицій дещо зменшилася в тому ж місяці. Все це свідчить про сповільнений темп збільшення економіки.

КАНАДА І ВАТИКАН ОДНОЧАСНО ПОВІДОМИЛИ, що встановлюють дипломатичні взаємини, і між Оттавою і Ватиканом відбудеться виміна амбасадорів. Канадійський прем'єр П'єр Елліот Трудо виявив, що першим канадійським амбасадором до Ватикану буде виховник д-р Джан Еверетт Роббінс — 66-річний протестантський професор коледжу в Брендоні в Манітобі. Апостольський делеґат до Оттави монсеньйор Емануеле Кларізіо буде першим папським нунцієм в Оттаві. Переговори в цій справі почалися в лютому цього року, коли прем'єр Трудо відвідав був Папу Павла VI. ЗСА не мають постійного амбасадора у Ватиканові, час до часу вони висилають туди своїх представників.

КРАЙОВА АЕРОНАВТИЧНА І КОСМІЧНА Адміністрація повідомила, що вона плянує вислати в подорож довкола Землі на окремому космічному кораблі мавпу з перещепленим серцем. Цей проєкт виник серед науковців після прочитання праці д-ра Крістіяна Н. Барнарда з Південної Африки, який започаткував перещеплювати людські серця. Науковці хотіли б одночасно вивчати вплив лету по космічних просторах на механізм відкидання людським організмом чужих тіл в собі. Цей проєкт підтримуваний представниками Американського Інституту Біологічних Наук. Космічна Адміністрація ще не вирішила, чи висилатимуть мавпу в космічні простори. На це нема ще фондів.

ОПИТУВАННЯ ВИЯВЛЯЮТЬ, що популярність президента Ніксона зменшилася на 8 відсотків в порівнянні з липнем ц. р. Аґенція Публічної Опінії д-ра Геллупа ствердила, що 57 відсотків опитуваних від 3-9 жовтня ц. р. схвалюють працю президента Ніксона, 24 відсотки не схвалюють її, а 19 відсотків не виявили своєї думки. В опитуваннях з 24 до 28-го липня 65 відсотків хвалили Ніксона, 17 відсотків ганили, а 19 відсотків відмовилися сказати свою опінію. В останнім тижні січня 1969-го року 59 відсотків були „за" Ніксона, 5 відсотків „проти", а 36 відсотків не хотіли висловитися в цій справі.

ПРЕСА ЗВЕРНУЛА УВАГУ НА ЦЕ, що вістка про резиґнацію Єпископа Шіна зі становища рочестерського ординарія появилася рівночасно з повідомленням про те, що Папа Павло VI призначив на залишене Шіном становище нового Єпископа, яким став монсеньйор Джозеф Л. Гоген. Цю справу вияснюють таким способом: в 1968 році опорожнені були становища нюйоркського Архиєпископа і бруклинського Єпископа. Тоді 50 священиків, монахів і мирян домагалися, щоб відбулися пересилухання в справі осіб, які мали б зайняти опорожнені місця. Щоб не повторилися подібні домагання в справі номінації нового Єпископа для Рочестеру, Н. Й., то про номінацію нового Єпископа повідомлено одночасно з резиґнацією Єпископа Шіна.

У СВІТІ

ДО ПАРИЖУ ВЕРНУВСЯ з 5-тиденної візити в Москві французький міністер закордонних справ Моріс Шуман і склав звідомлення на засіданні ради міністрів, що дало нагоду президентові Франції Жоржові Помпіду публічно заявити, що „приязнь Франції з одною державою не є перешкодою для приязни з другою". Помпіду, очевидно, мав на увазі відносини Франції супроти Америки й Совєтського Союзу. Він приїде з офіційними візитами до Вашингтону з початком наступного року.

У РИМІ ПЕРЕБУВАЛИ три американські астронавти, які „здобули Місяць": вони були на авдієнції у президента Джузеппе Сараґата й у Папи Павла VI. Ніл Армстронг заявив, що засекречення Совєтами місії 3-х штучних сателітів „Союзів" 6, 7 і 8" доказує брак довір'я до їх власного вироду й апаратури.

В АРУНДЕЛІ, КВІБЕК, КАНАДА, ПОМЕР кілька днів тому польський генерал Казімєрж Сосновський у віці 83 роки. Він був одним із найпередовіших польських старшин - леґіоністів, вірних Й. Пілсудському, якийсь час був військовим міністром в 20-их рр., а після смерти генерала Владислава Сікорського в підозрілій летунській катастрофі в липні 1943 року став лідером польської політичної еміґрації. На старість літ переїхав з Лондону до Канади.

У БЕЙРУТІ В ЛИВАНІ ПОШКОДЖЕНО будинок централі Організації Визволення Палестини: якийсь таємничий Ахмед Рауф, що добре володів арабською мовою і мав австрійський пашпорт, винаймив напроти того будинку помешкання і там заінсталював модерний ракетний апарат з викидною з прецизним годинниковим спорудом. Той чоловік відлетів до Німеччини за кілька годин перед тим, як чотири ракети автоматично вилетіли з викидні крізь вікно, знищили будинок і поранили 10 осіб.

ТРИ АМЕРИКАНЦІ, В'ЯЗНІ В СССР, СПОДІВАЮТЬСЯ вийти на волю під кінець цього року. Всі три були арештовані в травні і червні 1968 р. на летовищі в Ташкенті, куди прибули з Афганістану в дорозі до Західної Европи. Їх арештували й засудили від двох до трьох років в'язничних робіт за перепачкування наркотиків і не зголошення американської валюти. Перевівши вже половину своєї кари, вони зголосили просьбу на скорочення її. Всі вони перебувають у важкій в'язниці в Потмі, за 280 миль на південних схід від Москви.

ЗМЕНШИЛАСЯ ЗАГРОЗА ВИБУХУ нової війни між Ізраїлем і арабами з уваги на недалеку зиму та невдачу Єгипту знищити ізраїльські фортифікації на східньому березі Суецького каналу — заявив ізраїльський міністер військових справ Моше Даян. Але він переконаний, що Єгипет не вирікся рішення силою викинути ізраїльців із окупованих ними арабських земель.

„МЕТС" ЗДОБУЛИ ОСТАТОЧНУ ПЕРЕМОГУ У СВІТОВИХ СЕРІЯХ БЕЙСБОЛУ

Змагун дружини „Метс" з Ню Йорку Дан Кленденон посилає сильним ударом м'яч поза грище, здобуваючи цим один із своїх повних пробігів у Світових Серіях бейсболу. Цей фрагмент, показаний на фото, це удар Кленденона в третіх змаганнях цьогорічних Світових Серій на Шей стадіоні в Ню Йорку. Дан Кленденон вибраний найкращим (найбільше цінним) змагуном цьогорічних Світових Серій.

Ню Йорк. — Дружина „Метс" з Ню Йорку здобула в четвер 16-го жовтня четверту перемогу і цим самим звання чемпіона світу у цьогорічних змаганнях Світових Серій бейсболу. Ця остаточна перемога „Метс" прийшла в п'ятій зустрічі Серій із „Оріолс" з Балтимору на Шей стадіоні в Ню Йорку. Героями останніх змагань, які закінчилися виграною „Метс" 5:3, були: кидач Кузман, змагуни Кленденон і Вайс, які здобули повні пробіги, та Рон Свобода, який сильним ударом у восьмій зміні (при стані 3:3) дав змогу Джонсові здобути четвертий пробіг, а потім сам, завдяки помилці „Оріолс", осягнув вихідну базу та устійнив вислід на 5:3.

Остаточний рахунок перемог цьогорічних Світових Серій 4:1 для дружини „Метс" міста Ню Йорку, яке не мало чемпіона світу в бейсболі від 1962 року. Кінець змагань з перемогою „Метс" привітало 57,397 глядачів великими оваціями своїм змагунам, які опісля продовжувалися до пізної ночі на вулицях міста Ню Йорку.

Палатна Комісія схвалила проєкт покликувати до війська за допомогою жеребка

Вашингтон. — Палатна Комісія Збройних Сил несподівано схвалила 16-го жовтня урядовий проєкт, щоб до служби в збройних силах цієї країни покликувати за допомогою жеребка. Окремі комісії мали б визначати хто здібний виконувати військову службу, а тому, що число здібних є з набагато більше від числа, потрібного до служби в збройних силах, то вибирали б рекрутів за допомогою жеребка. Цікаво, що Палатна Комісія прийняла цей проєкт всіма голосами присутніх членів — 31. Другий важний пункт схваленого законопроєкту — до військової служби покликувались б в першу чергу наймолодший 19-ий річник. Але комісія відкинула урядовий проєкт, щоб не відкладати військової служби студентам університету і коледжу. Секретар оборони Мелвін Р. Лерд заявив журналістам в Білому Домі, що рішення Палатної Комісії є першим кроком до скасування тих несправедливостей, які досі могли бути при покликуванні до військової служби. Є повна надія, що Палата Репрезентантів вже в найближчому часі схвалить цей проєкт про військову службу, бо рішення її Комісії було одноголосне. Та не знати, як поставиться до цієї реформи військової служби Сенат.

Уряд продовжує змагання припинити інфляцію

Вашингтон. — Уряд президента Ніксона заявляє, що продовжуватиме всі дотеперішні фіскальні і монетарні заходи, щоб припинити збільшування цін на різні товари та обезцінювання вартости долара. Щоб спинити інфляцію Уряд старається зменшити федеральні видатки та про те, щоб продовжити на першу половину 1970 року надподаток. Надподаток до кінця грудня 1969 р. становить 10 відсотків, а від 1-го січня до 30-го червня 1970 він мав би становити тільки 5 відсотків. Сенатська Фінансова Комісія 16 жовтня схвалила продовжити 5 відсотковий надподаток до 30 червня 1970. Про економіку ЗСА президент Ніксон інформував 16 жовтня конґресових провідників обидвох партій, а 17 жовтня о год. 4-ій по пол. мав про ці проблеми промовляти до американського народу на радієвій стації. Дорадник Президента д-р Артур Ф. Бирнс заявив, що урядові заходи проти інфляції будуть продовжуватися. На його думку відсотки від позичок в найближчому часі дещо зменшаться. Голова Ради Економічних Дорадників президента Ніксона Пол МекКрекен заявив на пресовій конференції, що, на його думку, ціни на товари зачнуть зменшуватися при кінці грудня ц. р.

Комуністи пропонують тайні переговори між ЗСА і В'єтконґом

Париж. — На засіданні Паризької конференції про В'єтнам у минулий четвер 16 жовтня ц. р. голова північно-в'єтнамської делеґації Хуан Туї запропонував, щоб ЗСА і В'єтконґ повели тайні переговори. Мовляв — південно-в'єтнамський уряд Нґуєн Ван Тієу і Као Кіє „зрадницький" і „нікого не репрезентує", а єдиним репрезентантом південно-в'єтнамського народу є т. з. „тимчасовий уряд", що його покликав до життя Фронт Національного Визволення, себто політичне рам'я В'єтконґу. Ото ж ЗСА повинні переговорювати безпосередньо з тим підпільним урядом, міністром закордонних справ якого є пані Нґуєн Ті Бінь, голова делеґації В'єтконґу на Паризькій конференції. Голова американської делеґації Генрі Кебот Ладж не відкинув одверто тієї комуністичної пропозиції, але запропонував, щоб тайні переговори розпочати між всіма учасниками конференції. Пресовий референт президента Ніксона заявив згодом, що ЗСА готові до тайних переговорів з Північним В'єтнамом або В'єтконґом, або обома ними разом, але у приявності представника леґального теперішнього уряду в Південному В'єтнамі. Самі комуністи погодилися були на участь того уряду у Паризькій конференції, отже нелогічно і нещирно було б відсувати від мирових переговорів уряд із Сайґону. Четвергова конференція тривала 6 годин. Названі комуністичні делеґати велику частину своїх промов присвячували прославлюванню противоєнних демонстрацій, які в минулу середу відбулися в Америці, як ніби доказ, що американський нарід відкидає „воєнну" політику президента Ніксона, який „обіцяв мир, а продовжує війну". Комуністи повторили знову свою вимогу, щоб Америка негайно і без ніяких застережень відкликала всі свої збройні сили з В'єтнаму. Вони відкинули пропозицію Ладжа.

Французький кардинал стверджує глибоку кризу в Католицькій Церкві

Рим. — Французький кардинал Жан Даніелю, виступивши на Синоді католицьких єпископів у минулий четвер 16 жовтня, звернув увагу на поважну різницю, між відносинами, коли відбувався Другий Ватиканський Собор, і теперішніми. Він говорив про кризу в Католицькій Церкві та в широкому світі взагалі. „Ми є свідками теперь дуже поважної кризи, особливо в західньому світі". Він навів на доказ — брак кандидатів до духовного стану, „трагічне" зречення багатьох висвячених уже духовників, занепад віри, особливо в молодшій генерації. Названий кардинал порушав боротися проти тих рушав сантувати відносини всередині Католицької Церкви радше скріпленням авторитету Папи аніж ослаблюванням його колеґільною системою правління в Церкві. Погляди кардинала Даніелю були діяметрально протилежні до поглядів більшости дотеперішніх промовців на Синоді єпископів, які вимагали поширення компетенцій спархіяльних єпископів та їхньої участи у вирішуванні всіх справ, які стосуються цілости Католицької Церкви. Найдальше у тих вимогах пішла так звана Европейська асамблея духовників, що відбувалася паралельно з Синодом Єпископів. Папа не визнав тієї Асамблеї і вона не могла дістати приміщення на свої наради ні в одній католицькій установі у Римі та засідала у протестантській залі. Асамблея вимагала скасування обов'язкового целібату в Католицькій Церкві, поширення прав і компетенцій однаково духовників, як світських мирян, і занехання давньої пишности в церемоніях Католицької Церкви.

Совєти ліквідують космічну місію трьох „Союзів"

Москва. — В четвер 16-го жовтня Совєти стягнули на Землю „Союз 6", який був першим із „тройки", що її випущено в космічний простір напередодні минулого і цього тижня. „Союз 6" приземлився за 340 миль на північний схід від Байконуру, що є центром совєтських космічних дослідів, звідкіля випускають „спутників" та інших штучних сателітів. „Союз 6" кружляв довкола Землі впродовж 5-ох днів. Його залогу становили підполк. Георгій Шонін і інж. Валерій Кубасов, які ніби почуваються добре. „Союз 7" і „Союз 8" мають приземлитись у відстані 24-ох годин один від одного. Таким чином не виправдалось передбачування у західній пресі, що три совєтські штучні сателіти разом із сімома астронавтами плюс четвертий повітряний корабель без людської залоги будуть якимсь способом „спасні" і створять першу постійну летючу космічну лябораторію.

Три американці дістали нагороду Нобеля

Стокгольм. — Три американські учені дістали нагороду Нобеля із ділянки біології і медицини. Є ними: д-р Макс Дельбрюк, професор біології в Каліфорнійському Інституті Технології, д-р Алфред Гершей, директор Дослідного відділу генетики в Карнеґі Інституті, і д-р Сальватор Люрія, професор мікробіології в Массачузетському Інституті Технології. Всі вони три працювали над досліджуванням вірусів, як спричинників заразних недуг, та самих тих, так званих вірусових недуг. При признанні їм нагороди Нобеля сказано, що всі вони три „поклали тривкі основи під модерну молекулярну біологію". Всі вони у віці між 57 і 63 роки. Вони поділяться грошовою сумою, пов'язаною із Нобелівською нагородою, у висоті 73.000 дол.

Президент Сомалі згинув в атентаті

Могадісціо, Сомалі. — Президент африканської держави Сомалі, д-р Абдірашід Алі Шермарке згинув на 50 році життя, вбитий поліцією в малому містечку, під час об'їзду околиці, яку навістила посуха. Атентатника схоплено й виявлено його призвище, але не подано ніяких причин того атентату. Прем'єр Сомалі Мохаммед Ібрагім Еґаль перебував в тому часі в З'єднаних Стейтах: на вістку про ту подію він негайно відлетів до Сомалі. Сомалі має круглого 246.000 кв. миль і неповна три мільйони населення та межує з Кенією, Етіопією, затокою Адену та Індійським океаном. Сомалі стало незалежною державою в червні 1960 року й охоплює території, які були під італійською та британською адміністраціями.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ТЕОДОР ТЕРЕН ВИСТУПИТЬ З КОНЦЕРТОМ НА ПОШАНУ СТ. ЛЮДКЕВИЧА

Ню Йорк. — Оперовий соліст - баритон Теодор Терен виступить у неділю 26 жовтня у великій залі Українського Народного Дому при 2-ій евню, о 6-ій г. вечора, з концертом, присвяченим видатному композиторові Станиславові Людкевичеві з нагоди його 90-річчя. Акомпаніюватиме піяніст Ю. Цибрівський. Концерт відбудеться заходом ЛМКлюбу в Ню Йорку, під протекторатом Об'єднаного Комітету Метрополії Ню Йорк. У програмі буде кілька точок у першому виконанні.

УКРАЇНСЬКІ АМАТОРИ В БРАЗИЛІЇ ВИЇЖДЖАЮТЬ ІЗ ТЕАТРАЛЬНИМИ ВИСТАВАМИ

Прудентопіль, Бразилія. — З ініціятиви о. Януарія Приставського, який обслуговує частину прудентопольської парафії Української Католицької Церкви в Бразилії, було створено аматорсько-мистецьких гуртків, переважно з молоді. Аматори дають концерти, ставлять п'єси, здебільшого комедії. Один з гуртків показав комедію „Свято в Карагваті", комедію Данило - чарівник" та ін., з якими виїздив також до м. Ітапарі й ін. міст. Журнал „Місіонар" ч. 8-1969 з Прудентополю повідомляв, що „люди тішилися, що змогли побачити українську виставу".

У ПРУДЕНТОПОЛІ БУДУЮТЬ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ

Прудентопіль, Бразилія. — Тижневик „Праця" ч. 29, 1969 р. повідомив, що будування Українського Народного Дому в тому великому українському центрі відбувається успішно, з допомогою жертвенного громадянства. Власник тартака А. Вітчишин безкоштовно порізав дерево, подароване українцями на будову; відомий меценат Петро Хома з Іратів передав пожертву в 50 нових крузерів. УНДім призначений стати центром української культури в Прудентополі.

УКРАЇНСЬКІ ОБРАЗОТВОРЧІ МИСТЦІ У АВСТРАЛІЇ

Мельбурн. — У Канберрі відкрилась Українська Мистецька Галерія, а в 1970 р. відбудеться виставка українського образотворчого мистецтва в Мельбурні. Головою активної Спілки Українських Образотворчих Мистців Австралії є інж. Степан Місько, головою Відділу СУОМА в Мельбурні — мистець Василь Цибульський. Члени СУОМА плянують розпочати періодичне англомовне видання під назвою „Арт ін Канберра", щоб з допомогою такого журналу пропагувати українське образотворче мистецтво серед австралійців.

Видано твори Василя Мови (Лиманського) за редакцією проф. Ю. Шевельова

Мюнхен. — Під фірмою Наукового Товариства ім. Шевченка появилися тут в українському видавництві „Дніпрова Хвиля" великим 384-сторінковим томом „Твори" видатного письменника 19-го сторіччя Василя Мови (1842-1891) автора широко відомої п'єси „Старе гніздо і молоді птахи", що писав під псевдонімом Василь Лиманський. Видано „Твори" Василя Мови за редакцією і вступною статтею проф. Юрія Шевельова. Крім названої п'єси або драматичних образів, як їх визначив автор, в книзі вміщені ще: прозовий твір В. Мови „Малюнки з натури", його поезії й поеми, переклади із „Слова о полку Ігоревї" та з Лермонтова, як також листи і твори, приписувані В. Мові. В додатках і примітках надруковано передову Василя Мови до плянованої збірки „Пролісок", примітки автора й редактора і пояснення деяких слів, що їх вживає у своїх творах В. Мова. У виданні дано повну й нецензуровану збірку всього, що досі оголошено друком із творів В. Мови-Лиманського. В київському виданні, його „Поезій", що вийшло друком 1935 року в в-ві „Радянський письменник", деякі вірші В. Мови були вилучені, а деякі зцензуровані.

Питсбурґська Округа УНС відбула наради

Питсбурґ, Па. — Минулої неділі, 12-го жовтня, тут у приміщеннях готелю „Пік Рузвелт відбулися організаційні наради Окружного Комітету Відділів Українського Народного Союзу з участю секретарів і представників цих Відділів з Питсбурґу, Мекіз Ракс, Ембриджу і Карнеґі. Наради відкрив і ними проводив голова Окружного Комітету Карло Сачко. В нарадах взяли активну участь головний касир Петро Пуцило, головний радний Андрій Джула, колишня заступниця головного предсідника та сеньйорка українського життя в Америці пані Марія Малевич та керівник Української Радіопрограми і відомий діяч Пит сбурґщини інж. Михайло Комічак. У звітах, доповідях головних урядовців та дебатах підкреслювано, що в Питсбурґщині все ще існують поважні організаційні можливості для УНС, що коли кількість членства в Ембриджі виносить поверх 900 членів, у Форд Сити понад 600, то в такій метрополії, як Пітсбурґ може б було очікувати бодай вдвоє стільки, скільки є тепер. Гол. радний Андрій Джула додатково інформував про виставу опери „Анна Ярославна" в Клівленді та про пляни продовжування і відновлення змагань в круглях і гольфі в районі Пен-Огайо.

Т. Дусаненко кандидує на леґіслятора

Ню Йорк. — Теодор Дусаненко, молодий діяч українського роду, кандидує на леґіслятора в повіті Рокленд нюйоркського стейту. Кандидатуру Т. Дусаненка зголосили і піддержують Републіканська і Консервативна партії. Т. Дусаненко є випускником нюйоркського стейтового університету, є учителем математики в середній школі в Кларкставні та має великий виховний і адміністраційний досвід. Він і вся його родина, як і його батьки є членами Українського Народного Союзу у 204 Відділі.

Теодор Дусаненко

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Суперечності „мораторіюму"

Переведені минулої середи 15 жовтня масові демонстрації в Америці під досить баламутною назвою „В'єтнамського мораторіюму" дали добру нагоду пізнати ті суперечності, як характеризують сучасну Америку. Ліберали вказують на „мільйони" учасників „мораторіюму", промовчуючи, що існує велика різниця між гіппісами, які викрикували на Вашингтон - сквері в Ню Йорку, і консервативними громадянами, які в той день пішли до собору святого Патрика чи інших церков помолитися за поляглих у В'єтнамі вояків. Існує велика різниця між тими, які спускали прапори в Ню Йорку до половини щогли згідно з розпорядженням посадника Джана Ліндзі, очі якого звернені на вибори 4 листопада, і тим міським радним, який демонстративно підніс на міській управі в Ню Йорку прапор на вершок щогли, як також всіма людьми, які, їдучи автами, залучили світла, щоб демонструвати свою солідарність з президентом Ніксоном. Сен. Юджин МекКарті не посоромився заявити, що „перша американська програ у В'єтнамі була б заслугою президента Ніксона", але 14 конгресменів вислали до Президента листа з домаганням посилити військові акції проти Північного В'єтнаму, щоб війну виграти, — мати 13-річного учня заскаржила Шкільну Раду в Ню Йорку за те, що в день „В'єтнамського мораторіюму" школа була закрита, а, зрештою дуже ліберальний, коментатор Джек Андерсен ревеляціонував що голова організації комуністичної молоді в Північному В'єтнамі, Тран Буу Кієм, був одним із закулісових інспіраторів та ініціяторів всієї тієї „мораторійної" історії . . .

У такій вільній країні, як Америка, де її громадяни мають повну свободу слова і дії, публічні демонстрації є нормальною, звичайною справою. Демонстрації в минулу середу тільки ще раз підкреслили відомий факт, що В'єтнамська війна дуже непопулярна і що всі хочуть замирення— всі, включно з президентом Ніксоном. Але факт що ті демонстрації ніде, на всій території Америки не супроводились будь-яким заколотом, і що вони дали нагоду для контрдемонстрацій льояльности і довір'я супроти Президента — це світлий момент „В'єтнамського мораторіюму". 23-річний студент Сем Бравн, голова централі „Мораторіюму" у Вашингтоні, може похвалитися успіхом. Але було б дуже сумно, коли б Сем Бравн мав вирішувати американську закордонну політику.

Підривний симпозіюм

На початку жовтня в столиці Казахстану Алма-Аті розпочався „міжнародний симпозіюм" на тему „Ленінське вчення про національно - визвольні революції і сучасний етап соціяльного прогресу країн, що розвиваються". У цьому „науковому симпозіюмі", скликаному з ініціятиви і коштом ЦК КПСС, беруть участь, крім совєтських представників, представники 50 країн Азії, Африки, Латинської Америки. Між учасниками збору, як повідомляла совєтська преса, є й „лідери національно - визвольних рухів", себто комуністичні платні провідники - підривники з різних вільних країн, які нелеґальними методами змагаються проти народоправних урядів.

Коли б речі могли оживати, почувши неправду, то розлилися б моря й океани по цій плянеті, почувши, що говорять на тому симпозіюмі. Ось так представник „уряду" Казахстану, казахський квіслінг, секретар ЦК КП Казахської ССР Кунаєв заявив, що „СССР дав приклад розкріпачення та вільного розвитку націй і народів" . . . І далі він говорив, що це „завдяки ідеям В. Леніна за останні роки політичну владу колонізаторів зліквідовано більш як у 20 країнах Азії, 39 країнах Африки і в трьох Центральної Америки". Це „політичне розкріпачення більш як півтора мільярда людей, — запевняв він, — було досягнене героїчною боротьбою пригноблених народів з підтримкою всіх прогресивних сил світу", передусім СССР. Також голова секретаріяту солідарности народів Африки й Азії Юсеф-ес Сібай назвав Леніна творцем „соціялістичної ідеології", „вождем соціялістичної революції" тощо.

Симпозіюм з розрахунком скликано не в Москві, а в азійській „республіці", в Казахстані, який довго боровся проти ленінських орд у 1920 роках і якого тепер Москва четвертувала, наславши туди сотні тисяч росіян, українців, балтійців та ін. так, що казахи вже стали меншістю у власній країні!

М. Петрович

„ВЕЛИКИЙ ГУМАНІСТ" ЛЕНІН

Нікого не дивує шумногучна підготова до ленінських святкувань в СССР. Жадна тоталітарна система не може обійтися без свого ідола, котрий усе найкраще знає, розуміє, організує і передбачає, котрий був, є і вовіки залишиться непомильний. Через те Ленінові приписують в СССР усі ті атрибути геніяльного вождя, які Сталінові приписували за його життя, і в зв'язку з цим л е н і н с ь к и й культ прибирає не менш звироднілоабсурдальних форм, ніж колишній сталінський.

Тим, одначе, дивнішою є поведінка тих політичних кіл Заходу, які, знаючи прекрасно, що Ленін був предвісником Сталіна, що вже за його часів формувалося сучасне обличчя СССР, піддаються шантажеві совєтських дипломатів і мовчки погоджуються на те, щоб з допомогою різних підорганізацій ОН культ Леніна поширювався на Заході. Так бо, а не інакше, можна розуміти постанову Комісії прав людини при ОН, яка на пропозицію совєтських представників вирішила відзначити століття з дня народження Леніна, вшановуючи його як „великого гуманіста". Так само, у зв'язку зі сторіччям з дня народження Леніна, зринув з совєтської ініціятиви проєкт вшанувати його як „великого борця з колоніялізмом".

Наскільки всі ці постанови чи пропозиції незгідні з духом гуманізму, наскільки Ленін сам був основоположником большевицького неоколоніялізму потверджують його теоретичні писання, як вся його політична діяльність.

У своїх теоретичних працях Ленін займав антигуманне і антидемократичне становище, як щодо окремих людей і кляс, так і щодо цілих народів. У боротьбі з клясовими ворогами", — а це поняття у большевиків, на чолі яких він стояв, було дуже широке, — всі засоби для досягнення мети були добрі. „Капіталізм, — писав Ленін, — не можна перемогти й викоренити без немилосердного винищення експлуататорів". Н а й кращим засобом для цього він уважав громадянську війну, хоч при тому цілком відверто признавав, що така війна коштуватиме життя мільйонів людей. (Ленін: Вибрані твори, т. 2, ст. 277-278).

Так звану совєтську демократію Ленін ототожнював з диктатурою пролетаріяту, диктатуру пролетаріяту — з диктатурою большевицької партії, а большевицьку партію — з диктатурою однієї людини, тобто своєю особою. Ось що він про це пише: „Совєтська соціялістична демократія цілком не заперечує панування і диктатури однієї особи. Диктатор часом може краще розуміти бажання кляси, він ці бажання іноді може краще реалізувати, і через те часто потрібний". (Вибрані твори, 1823, т. XVII, ст. 89).

До громадянських прав, які є основою прав людини і демократії, основою свободи, Ленін ставився зневажливо і підпорядковував їх боротьбі кляс. „Кожна свобода є обманливою, якщо вона суперечить інтересам емансипації праці... Чим „вільніша" і „демократичніша" буржуазна країна, тим гостріше виступає вона проти робітничої революції...". Як з цього виходить, для Леніна найкращим тереном для революції були найвідсталіші країни з найреакційнішою системою. Він знав, що в умовах проґресу і демократії революція групи змовників, яка обдурює народні маси — нездійсненна. Тому Ленін був завзятим ворогом парляментарної демократії, уважав її тільки ареною боротьби для комуністів, використовування цієї буржуазно - державної інституції для її повалення. (Вибрані твори, т. XXV, ст. 149).

Воєнний конфлікт між так званим капіталістичним і соціялістичним світом Ленін уважав не лише неминучим, але й потрібним. „Ми живемо не тільки в державі, але й в системі держав, — писав він, — і існування СССР побіч капіталістичних держав неможливе протягом довшого часу. Кінець - кінцем той або ті мусять затріюмфувати. І поки це станеться, між СССР і буржуазними державами мусить неодмінно прийти до найстрашніших зударів". (Там же, т. XVI, ст. 102).

Захопивши владу, Ленін почав усі ці свої теоретичні тези застосовувати на практиці. Диктатуру пролетаріяту він відразу заступив диктатурою большевицької партії. З метою якнайскоріше знищити не тільки буржуазію, але й усі відтіні соціялістичних груп, які ставили йому спротив, Ленін відразу ж впровадив найжорстокіший режим. Відомо — і про це свого часу писав югославський публіцист Міхайлов, — що система терору і концтаборів була зорганізована вже за часів Леніна, про що дуже часто забувають ті, які протиставлять — не з тактичних мотивів — Леніна Сталінові. З доручення Леніна створено ЧК, на чолі якої став кривавий садист Фелікс Дзержинський. Ще далеко до Сталіна ЧК знищило сотні тисяч людей. І то не самих „буржуїв". Під це слово підтягали всіх, хто хотів демократії і свободи, хто протиставився большевицькій системі терору. На Україні, наприклад, „буржуєм" був кожний український патріот, часом кожний, хто говорив по-українськи.

Ось як оцінював „великого гуманіста" Леніна та його „соціялізм" видатний російський письменник Максим Ґорький, який у своїй газеті „Новая Жизнь" з 21 листопада 1917 р. (тобто через два тижні після большевицького перевороту) писав:

„Сліпі фанатики і безсовісні авантюристи мчаться на чолі „соціяльної революції", — яка насправді є шляхом до анархії, до руїни пролетаріяту і Революції. Працююча кляса не може йти на реалізацію експериментів Леніна, скроплювати їх своєю кров'ю... Працююча кляса не може дозволити авантюристам і божевільним нав'язати пролетаріятові відповідальність за ганебне безглуздя і криваві злочини, за які колись відповідатиме не Ленін, а пролетаріят". (За книжкою Д. Шуба „Ленін").

Так виглядав „великий гуманізм" Леніна в очах проґресивної громадськости тодішньої Росії. Паралельно з цим „гуманізмом" ішли його намагання втримати в цілості колишню колоніяльну імперію царів. Правда, захопивши владу в свої руки, Ленін та його співробітники видали 15 листопада 1917 р. „Декларацію прав народів Росії", в якій урочисто проголошувалася рівність і суверенність тих народів і їх право на самовизначення й створення самостійних держав.

Проте, коли народи царської імперії на практиці скористувалися з цих прав і проголосили свої незалежні держави, війська большевицької Росії з наказу того ж Леніна, що підписав „Декларацію прав народів Росії", напали на Україну Грузію та інші новопосталі держави і збройно їх підкорили. Не слід при тому забувати, що як в Україні, так і в Грузії, а також і в інших новостворених державах стояли при владі соціялісти. Тому тодішні й сучасні твердження большевицької пропаґанди, начебто причиною інтервенції була „реакційна буржуазна" влада в тих країнах, цілком не відповідають правді. Бажаючи замаскувати свій наїзд, Ленін та його співробітники зорганізували для України й інших нових держав бутафорні уряди, складені переважно з росіян або із зрусифікованих елементів, які вороже ставилися до мови і культури народів тих держав. Влада такого маріонеткового уряду в Україні почалася з накинення їй колоніяльної залежности від Москви.

Неоколоніяльний процес, започаткований наїздом, Ленін та його „соратники" завершили створенням СССР. Сучасна большевицька історіографія каже, що цю федерацію завершено добровільно. Але, згідно зі статистикою, у 1-му з'їзді Рад (30. 12. 1922) взяло участь 2.215 делеґатів, з того 1.727 від Росії, 364 — від України, 91 — від Закавказзя, 33 — від Білоруси. З цього видно, що російські делеґати мали абсолютну більшість, коли навіть не враховувати того факту, що більшість делеґатів з неросійських республік також були росіянами.

Іншим інструментом колоніяльної політики Леніна супроти неросійських народів було створення централізованої, однорідної компартії. Це Ленін мотивував тим, що нібито „інтереси робітничої кляси вимагають злиття робітників усіх національностей в єдиних пролетарських організаціях...". Н а є правді ж не інтереси пролетаріяту, а інтереси російської імперії цього вимагали. І найкращим доказом цього є дальший розвиток подій в СССР, безперебійна дискримінація неросійських народів, намагання ліквідувати їх національну самобутність.

„Великий гуманіст" Ленін був основоположником масового терору і нового російського імперіялізму у його сталінських і сучасних большевицьких формах.

К. Крупський

ЗНОВ НЕВІСТКА ЗАВИНИЛА

Прислів'я „Хто винен? Невістка!" вживає наш нарід, коли хтось звалює вину на невинну особу, від якої не загрожує відплата. Це прислів'я прийшло мені на гадку, коли читав я в щоденнику „Денвер Пост" з 5-го жовтня статтю Стіва Вайнкупа п. н. „Положення совєтських жидів: чому забуваєте про нас?"

З редакційного коментаря в тому ж числі цього щоденника бачимо, що подібні статті були надруковані в той день у багатьох газетах Америки і, мабуть, так само, як у Денвері, жиди ведуть широку акцію за надання паркам і площам назви Бабин Яр — місця біля Києва, де знаходиться спільна могила жертв німецького расизму.

Ми не маємо нічого проти того, щоб жиди вшановували пам'ять своїх жертв, що згинули з рук гітлерівців. Нас тільки болить те, що при цьому чомусь українці завжди стають об'єктом жидівських нарікань.

Пишучи про жидівські жертви в Бабиному Яру біля Києва, Стів Вайнкуп навіть не згадує на ім'я дійсних винуватців: у його статті німці заступлені словом „наці". Той страшний злочин доконали „наці з допомогою української поліції". А в редакційному коментарі сказано: „Наці з допомогою української влади замордували в Бабиному Яру 120 тисяч жидів".

Крім цього, Вайнкуп пише про хвилю антисемітизму, яка перекотилась через Україну після 6-денної жидівсько - арабської війни в 1967 році. В іншому місці він стверджує: „Табір смерти в Бабиному Яру був найбільшим масовим злочином проти жидів на російській землі".

Біля статті Вайнкупа подана мапа Києва. На цій мапі столиця України знаходиться... на території Росії.

Ми знаємо причину надмірної „скромности" Вайнкупа супроти німців. Вона полягає в тому, що німці є господарями своєї землі, і нарікання на німців не сприяє жидівському „ґешефтові" з ними. Тому, щоб вовк був ситий і коза ціла, жертви в Бабиному Яру вшановано і німцям „чести" не порушено. Щодо росіян, то з ними треба і сяк і так, бо вони є дійсними панами в Україні. А щодо українців, то на них можна звалювати всю вину, бо хіба ж вони є господарями своєї землі?

Вайнкуп з гордістю підкреслює, що жиди в Совєтському Союзі тримаються своєї віри і зберігають свою духову спадщину. Тут, в Америці, жиди тішаться тим, що жидівська молодь під час своїх свят танцює по вулицях міст Совєтського Союзу традиційні танки. Але молодь 45-мільйонового українського народу не може так одверто демонструвати своєї любови і свого прив'язання до рідної релігії, традиції і національної культури на власній землі, бо за це саджають до тюрем або висилають до мордовських концтаборів.

Однак, такий стан нашого народу ще не є доказом того, що українці гірші патріоти, як жиди. Український нарід дуже терпеливий, але він також любить і дорожить своєю духовою спадщиною. Невже ж деякі круги американських жидів думають, що очорнюванням українців вони знищать український нарід?

Якщо нині в деяких написаних жидами книжках читаємо про українську поліцію і про „українську владу" під гітлерівською окупацією, то ми так само можемо пригадати про „жидівську владу" і жидівську поліцію в німецькому концтаборі Треблінці, яка винищила кілька мільйонів жидів. Але чи таке писання і говорення є справедливим у світлі історичної правди?

Якщо нині жиди, пишучи про свої жертви, оминають називати убивців їх властивим ім'ям, то чому вони так часто оперують назвою „українці"? Чи не знають вони того, що в Америці живе біля двох мільйонів американців українського походження і таке необ'єктивне трактування справи шкодить репутації цих американців?

Думаю, що цією справою повинен зайнятися УККА. Він повинен вислати відповідні листи до редакцій щоденників, у яких — так, як в „Денвер Пост" — вину за злочини в Бабиному Яру звалюється на „українську владу". Промовчувати цієї справи ніяк не можна, бо таке очорнювання напевно буде повторюватися, і за якийсь час фальшивий міт про вину українців за злочини німців увійде в традицію як „історичний факт".

РЕПЕРТУАР КИЇВСЬКОЇ КАМЕРНОЇ ОРКЕСТРИ

„Радянська Україна" з 27 вересня повідомила, що до Києва повернувся з Литовської ССР „Київський Камерний Оркестр", під диригуванням Ігоря Блажкова. Литовці мали, за твердженням тієї газети, нагоду познайомитися з українськими мистцями і творами. Про репертуар сказано: „З програмою, що включала твори Перселла, Баха, Марчелло, Зноско-Боровського, Б р і т т е н а, Шостаковича оркестр виступав у Вільнюсі, Клайпеді, Паланзі та інших містах."

З НАШИХ БУДНІВ

ДОБРЕ СЕРЦЕ

Недавно, вертаючись з Народного Дому, з якоїсь культурної імпрези, я поступив на 6-ту вулицю відвідати своїх добрих сусідів і земляків з Бібрецького повіту, панство Татухів. І застав, уявіть собі, нещастя в хаті! Пан доктор Білецький, що то його пані Татушиха пам'ятає ще з тих часів, коли він бігав по давнтавні з хвостиком, — поклав мою дорогу землячку до ліжка, дав застрика, записав якусь медицину і строго наказав два тижні не спускати ноги з постелі!

— Отак її догодили посилки до Краю, — сказав пан Татух, знявши з носа окуляри. — Несла пакунок надавати й подвигалась, завеликий тягар взяла на старі крижі... А може тебе Бог покарав за те, — підсміхнувся, — що ти таскала сей лантух із різним шматтям у таке велике свято, як Судний День?..

— Ет! — відмахнулася рукою пані Татушиха. — Ти тут собі строїш хіхи-сміхики, а там, у Краю, бідний народ голодує і на жебри ходить, по тих селах, де річки повиливали та й всю людську працю запропастили.

— Велл... Не кажи, що в тебе таке милосердне серце, а подай дійсну причину, чому ти так перлася висилати пачку: як розійшлася чутка по давнтавні, що по Чеснім Хресті підскочать догори оплати й драчки за посилки на Україну, — народ попав у страшну паніку, дістав якогось шалу! Ех, як рушили люди з пакунками, як приперли пана Сушка до ляди, то й трохи не вдусили, разом з тим партнером, що має мотелі в Лейк Джордж. А ти бачив, — звернувся до мене пан Татух, — як виглядає пан маґістер Корчинський?.. Як, бідолашка, з тіла впав?.. Се дуже добрий спосіб тримати дієту — бути власником висилкової фірми пачок до Краю.

— Ну, що ж, — зідхнула пані Татушиха. — На відпуст до Риму не поїхала, Блаженнішого не бачила, святих місць у Люрді не відвідала, то, бодай, подумала я собі, зроблю добре, християнське діло — порятую, чим можу, фамілію в Краю, хоч се вже далеке своє, цьотешне-вуєшне, дідько знає колишнє... А за добрі діла, як сказали в п'ятницю на програмі отець професор Дирда, теж належиться відпущення гріхів.

— Так, так! Чекай відпущення гріхів, але від товариша Косиґіна, бо то він робить на тих посилках найліпший бизнес.

— Мені не так шкода грошей, — сказала дорога землячка, — як жаль, що через той випадок я не здужала піти на представлення „Наталка Полтавка". Мій старий сам ходив і дуже був задоволений, хоч не знаю, чи з представлення, чи з того, що пішов без мене... Слухай, спитала мене, — чи се правда, що та сама дівчина, яка грала ролю Анни Ярославни і була за французьку королеву, тепер так збідніла, що мусить носити воду на коромислах?..

І к е р

Люба Коленська

ПОРТРЕТ МЕЛЯНІЇ НИЖАНКІВСЬКОЇ

(2)

Залюбки розповідає Мелянія про свою родину. Невістка із сином живуть в Швайцарії, вона — дуже добра малярка. Прізвище її Зоя Лісовська (Нижанківська) — батько її відомий маляр Роберт Лісовський, який живе в Лондоні. Зоя мала, мабуть в 1964 р., індивідуальну виставку в „Ми і світ" — Торонто та в ґалерії пані Соневицької в Ню Йорку. Окрім того відкрила Зоя в собі хист співати і стала співачкою. Син Мелянії, Олег, заанґажований до опери в Женеві. Колись працював він на шахті вуглекопом. А потім пішов до консерваторії і в Монсі закінчив її в ділянці співу і виїхав в Швайцарію. Мелянія Нижанківська рішила залишитися в Бельгії, занадто важко було її синові в самих початках, а подруге, швайцарці ніколи не дали б позволення на постійний побут. Син її ще й досі живе на бельгійських документах. Внуки: внук і внучка виховані в чисто українському дусі, а хата переповнена у к р а ї нськими книжками для дітей і дорослих.

Мелянія Нижанківська на Буковині ходила до німецької школи. Там раз у тиждень вчив української мови проф. Кумановський, який говорив українсько-німецькою мішаниною. Вона пише: „Я довго відчувала велике почуття меншевартости до мого знання української мови. Але тут в „гомі" (так вона називає гуртожиток) перестала усього боятися. Чому, бачу, що й другі пишуть по-різному. А поза „гомом" говорять по-українськи. В самому „гомі" тільки російська мова, я вперто говорю до них по-українськи, а також по-французьки".

В своїх листах Мелянія згадує українську родину — панства Поповичів в старинному місті Ґан. Атмосфера дому в них погідна, відпруження, гармонійна цілість — культурних людей. Він працює лікарем в клініці. Його зацікавлення — мистецтвознавство. Свої вільні хвилини присвячує виключно родині. Діти виховуються як нормальні українські діти. В неділю батько обов'язково вчить їх українського письма, читання і українознавства.

Авторка удержує зв'язки з різними нашими письменницями. Приязно згадує покійну Софію Парфанович, з якою вона була в сталій переписці. Пише і про Докію Гуменну та її твір „Благослови, мати" і зазначає, що це твір понадпересічної вартости. Наталія Когуська, редакторка жіночого журналу „Промінь", пересилала і пересилає ще й досі Мелянії Нижанківській у к р а їнські книжки. Ініціятиву висилки книжок дала пані Лідія Бурачинська з Філядельфії.

Її син Олег не лише співак, а й добрий різьбар, і навіть запрошували його зробити виставку своїх творів.

В домі сина бувають видатні українці, що доволі часто переїжджають через Женеву. Недавно був Роман Рудницький — піяніст. Письменниця Мелянія Нижанківська буває раз на рік в Швайцарії, для неї ці візити цікаві і дають контакти з людьми, з якими вона інакше ніколи не могла б зустрінутись.

Відносно її побуту в гуртожитку вона ще раз підкреслює: „Практично, що найціннішого я створила — це під час мого побуту в гуртожитку, який продовжується вже п'ятнадцятий рік. Не зважаючи на деякі некорисні елементи побуту в „гомі", закріплюється тут індивідуальність. Самота і відізольованість дають овочі й працю".

Хочу звернути увагу на одно із її довших оповідань: „Олена - дружина шахтаря". Про це оповідання письменниця пише: „Щодо першого розділу, то твір автентичний, тільки не дружина чекала шахтаря, а я свого сина". Авторка згадує, що на л і т е ратурному вечорі в Звартберґу вона читала „Олену — дружину шахтаря" вуглекопам, і вони відчували себе тотожніми з персонажем.

Недавно писала до мене Мелянія, що вона їздила до табору у Франкополе в Бельгії. Приймали її з почестями, вона брала участь в дискусії і написала кілька репортажів з цього вечора, один із них вислала до „Нового Шляху".

Недавно не тільки молодь, але і ціла громада, в день „Маланки" улаштували невелике свято, беручи під увагу вже дрібку проминуле сімдесятліття письменниці. На цьому святі всі вітали її сердечно і читали уривок з її оповідання „Олена — дружина шахтаря".

Письменниця любить бути посеред цієї невеличкої громадки, їздить на її свята, виконує деяку суспільну опіку над старшими залишенцями українцями у Бельгії, які знаходяться в „гомах" або поза ними.

Треба б вичислити деякі її твори: „Недільний ранок" — друкований в журналі „Новий Шлях", „Ангелик" — „Промінь", „Жовті нарцизи" — „Жіночий Світ", „Гуртожиткове с вяткування" — „Гомін України", „Олена — дружина шахтаря" — „Жіночий Світ", „Шукаю весни" — „Промінь", „Рія", „П р о м і нь", „Гуцул" — „Шлях Перемоги", „Софія Парфанович" — „Промінь", „Капличка в лісі" — „Новий Шлях", „Спомини дитячих літ" — „Новий Шлях", „Бельгія і ми" — „Новий Шлях", „Інтерв'ю сама з собою" — „Новий Шлях".

Авторка згадує, як виникло оповідання „Гуцул":

„Була обідня пора, і ми втрійку сиділи при столі, а наша служниця Варварка подавала обід. Раптом вона вбігла з кухні й сказала: — „Прошу пана, прийшов якийсь гуцул, він продає касетки, коробочки й ще там щось". Нестор вийшов до кухні. Гуцул дуже чемно вклонився й красномовно, але не настирливо пропонував свій товар. „Гарні речі", — подумалось нам, — „варто б купити". Але грошей обмаль. Та й продавця відослати з нічим не годиться. Існує ще щиро-українська гостинність. — „Варварко, ще одну тарілку — сказав Нестор — гість пообідає з з нами".

Не знаю вже, як наш гість їв і чи смакувало йому, але пам'ятаю, що він дуже уважно до нас приглядався й дуже пристойно поводився. Незвична міська обстанова не розгубила його, він поводився з справжньою гідністю і природною гордістю культурної людини. Наша розмова з ним плила вільно. Мешканець наших гір вмів прекрасно достосуватись до ситуації. До нинішнього дня залишилось в моїй пам'яті почуття великого респекту для того звичайного гуцула. Яка гідність і яка самозрозумілість природно-чемної поведінки і як красномовно дякував нам за гостину! Ось які були наші люди, ось які ми були разом зі своїм народом! Щиро сподіваємось, що теперішній окупаційний і ворожій нам владі не вдалось затоптати і знівечити ту природну гордість, ту людську гідність українського мешканця гір. Ніколи, як довго житиму, не забуду того великого чару природної самопевности, який плив до нас від гуцула, що ми його колись гостили в нашому малесенькому помешканні у Львові".

По трьох роках нашої переписки з Мелянією Нижанківською я вдячна їй за оті цінні та многогранні переживання, що своїми листами вклала вона у моє життя. Передо мною і той далекий світ, що колись на Буковині, і давній Львів з деталічним в і д д зеркаленням культурно-мистецького життя. І через те я, важніш усього, ближче усієї рідні Нижанківських: Нестора Нижанківського, чоловіка Мелянії, українського відомого композитора, я біля її батьків, а й зараз ніби поруч самої Мелянії. Яка вона завжди енерґійна, повна живучої вітальности одиниця, віддана мати, ціла у посвяті дружина, суспільна діячка й урешті талановита письменниця. Вона зуміла вихо-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ОБ'ЄДНАННЯ
МИСТЦІВ УКРАЇНЦІВ в АМЕРИЦІ
ВІДДІЛ в НЮ ЙОРКУ

БОРИС КРЮКІВ

ПОСМЕРТНА ВИСТАВКА ОБРАЗІВ

26 жовтня — 9 листопада 1969

Відкриття в неділю 26 жовтня о год. 1 по пол.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ
НЮ ЙОРК, 149 — 2-га Еве.

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Т-ВА „РІДНА ШКОЛА"
НЮАРКУ й ОКОЛИЦІ

— відбудуться —

30-го жовтня 1969 р. о год. 7-ій веч.

в УНДОМІ, 140 Prospect Ave., Irvington, N.J.

Просимо все Членство і заінтересоване Громадянство прибути на ці збори.

У випадку, якщо б о 7-ій годині не було достаточного статутового числа приявних, Загальні Збори почнуться о год. 8-ій без огляду на кількість присутніх.

ЗАКЛИК
В СПРАВІ БУДОВИ ЦЕРКВИ СВ. ЮРА В НЮ ЙОРКУ

Від раннього 1905 року існує найбільша українська католицька парохія в Ню Йорку, парохія Св. Юра. За ввесь час вона не мала відповідної, стилевої і просторої церкви, бо дбала передусім про цілоденну школу, без якої не було б нашої свідомої молоді, а за якийсь час і свідомої української громади.

Тепер настав уже час побудувати першу, стилеву й репрезентативну церкву в самому центрі української громади в Ню Йорку, який не без причини уважають столицею світу.

Нова церква Св. Юра буде не тільки затишним місцем молитви, але водночас зразком української архітектури та свідком нашої стародавньої культури. Великий Ню Йорк, осідок Об'єднаних Націй, вимагає, щоб наша церква була наскрізь репрезентативна і не обмежувалася до вужчих рамок своєї парохії.

Великі задуми вимагають великих жертв і пожертв. Два з половиною мільйони долярів потрібні для реалізації цих плянів. Сотню збірщиків потребує збірка. Але, як Отці Василіяни, опікуни нашої церкви Св. Юра, так і підписаний Комітет Будови Церкви, глибоко вірять, що зголосяться найкращі з-поміж нас, раді перевести збірку фондів, та що знайдуться сотки й тисячі наших побожних і патріотичних осіб і родин, які в міру своєї спроможности зложать свою щедру пожертву на будову нової церкви. Комітет вірить, що середньою мірою жертвенности буде одна тисяча долярів і що навіть фінансово обмежені особи чи родини зложать бодай п'ятсот долярів.

УКРАЇНЦІ МЕТРОПОЛІЇ НЮ ЙОРКУ, ТЕПЕРІШНІ І КОЛИШНІ ПАРОХІЯНИ ЦЕРКВИ СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ!

Наш Св. Юр у Ню Йорку вже довгі десятки літ совісно і вірно сповнює ролю нашої релігійної і національної твердині. Він для українців католиків Великого Ню Йорку завжди був і є релігійним і національним центром. Він ніс опіку духовну, він також ніс і поміч матеріяльну. Коли по 2-ій Світовій Війні Америка відкрила свої гостинні брами для скитальців, то церква Св. Юра в Ню Йорку вислала до Европи коло 15 тисяч переселенчих афідавітів без огляду на релігійну приналежність. І на ті поручення прибули потім тисячі й тисячі наших бездомних братів і сестер.

Наш Св. Юр довгі літа для соток і тисячів емігрантів був першою церквою, що її вони зустрічали на вільній землі Вашингтона. Тому ця церква для нас усіх стала дорогою і незабутньою. Метрикальні книги церкви св. Юра виказують, що за час існування нашої парохії в церкві Св. Юра по сьогодні було охрещено 12.337 дітей, відбулося 5,052 шлюбів та 9,045 похоронів.

Справді, наш Св. Юр у Ню Йорку довгі-довгі десятки літ служив і помагав нам, а тепер настав час, щоб ми послужили і помогли йому. Св. Юр сьогодні, наче добра мати, простягає свої руки до всіх своїх дітей, і до тих, що в Метрополії Ню Йорку, і до тих, що по цілій Америці розсіяні, щоб всі вони зложили свою щедру цеголку на будову нового Божого храму.

І ми віримо, що не тільки теперішні парохіяни, але сотки й тисячі колишніх парохіян Св. Юра покажуть йому свою любов і вдячність та уважатимуть собі за честь, щоб їхні імена були вписані між добродіїв та ктиторів нового храму. Ми віримо, що й ті, що їм Св. Юр отворив двері до Америки, зложать свій дар любови і вдячности на будову нової святині.

Український Ню Йорк мусить мати гарну, стилеву і репрезентативну церкву. І дасть Господь Бог, що новий і величний храм Св. Юра вкоротці стане дійсністю. Жертвенність наших вірних, що збудували найкращу цілоденну школу, збудує також і найкращий Божий храм на честь і славу Божу і на добро нашого українського народу.

КОМІТЕТ БУДОВИ ЦЕРКВИ СВ. ЮРА В НЮ ЙОРКУ

Вшанують українських польових духовників

Філядельфія. — Гурток Книголюбів під керівництвом п-і Марії Харини, спільно з Відділом ОБВУА, яким керує Микола Алексевич, влаштовують у неділю 19 жовтня в залі при церкві св. Миколая о 5 г. Вечір на пошану українських польових духовників. Від вояцтва виголосить привіт д-р В. Галан, доповідатиме проф. д-р Г. Лужницький, з мистецьким читанням виступлять актори Вол. Шашаровський і Я. Рудакевич, співатиме Б. Чаплинський при фортеп'яновім супроводі Галини Сагат-Портко. Вечір закриє голова 20 Відділу СУА Софія Гарасимович. Вступ півтора доляри.

ПОРТРЕТ МЕЛЯНІЇ НИЖАНКІВСЬКОЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

вати свого сина на людину, що навіть посеред несприятливих вуглекопних обставин задержав прагнення осягнути закінчення консерваторії, здобути належне місце поміж співаками женевської опери і, нарешті, присвятитися ще одному із своїх талантів — різьбарству. Зоя Лісовська, дружина Олега, як я вже згадувала, талановита малярка і також співачка. Мелянія Нижанківська пише: „Мій син і моя невістка розуміються дуже добре під мистецько-літературним оглядом. Невістка пропадає за музикою, зрештою бере тепер участь як-співачка, а син належно оцінює її малярство".

Думаю, що всім буде цікаво довідатися, що син Мелянії і його дружина Зоя зналися ще з дому майже з дитячих років, але потім війна розвіяла їх по світі. Аж згодом, по багатьох літах, Олег, студіюючи в Швайцарії музику, довідався, що Зоя вчиться малярства в Римі. Тоді він поїхав до Риму, вони зустрінулись і незабаром подружилися. От і кохання з першого погляду — як у казці. Мабуть, все на світі переведеться і увійде на найбільш неможливі рейки, але кохання старосвітське, як колись між Ромео і Джулієттою.

Хочу підкреслити, що одна із найважливіших особливостей вдачі Мелянії, — це незвичайна сила вміти боротися, але попри те все залишитися людиною гуманною, щедрою в доброту, вирозуміння і лагідність.

Особливо щире слово признання Мелянії Нижанківської за те, що вона ще з дому вигорнула усе, що рідне і українське, і понесла із собою почерез цілу чужину аж до містечка Бложі, далі плекає для нас нові вартості і утривалює українську основу під наше майбутнє творче життя, це значить — під нашу невмирущість посеред народів.

СТАНИЦЯ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ
ІМ. ГЕН.-ХОР. К. СМОВСЬКОГО в МІННЕАПОЛІСІ
й
УПРАВА 345 ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ в МІННЕАПОЛІСІ
з великим сумом повідомляють наше Громадянство,
що 30-го вересня 1969 року відійшов у Вічність
наш дисциплінований член Митрофорний Протоєрей,
бувший старшина УГА та сотник Армії УНР

Доктор ВОЛОДИМИР ЛЕВИЦЬКИЙ

Дружині Покійного, Його Дітям і всій Його Родині,
складаємо наше якнайщиріше співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося болючою вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що дня 6-го жовтня 1969 року відійшов у Вічність
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО, БРАТ,
СТРИЙКО і ШВАҐЕР

бл. п. ЛУКА СТРУК

народжений 29-го жовтня 1890 р. в селі Желехів
Великий, повіт Кам'янка Струмілова.

ПОХОРОН відбувся дня 9-го жовтня 1969 р. з похоронного заведення М. Колодія в Клівленді, Огайо до церкви св. ап. Петра і Павла в Клівленді, а опісля на Український Католицький Цвинтар в Парма, Огайо.

Горем прибиті:

МАРІЯ — дружина
ІРЕНА — дочка з мужем БОГДАНОМ КОРДУБА
ЗЕНОВІЯ — дочка з мужем ІВАНОМ СТЕФАНІВ
ОРЕСТ — син з дружиною МАРГАРИТОЮ
ЄВГЕНІЯ — дочка з мужем ДОЗЬОМ ДАВИДОВИЧ
ЕМІЛІЯ зі Синами
внуки: ВІРА, МАРТА, ІРЕНА, МИРОН
ЄВГЕН, НЕСТОР, МИРОН і ЗОРЯННА
брат — МИКОЛА з Родиною
братанок — МИХАЙЛО з Родиною
і Родина в Америці і Краю

Ділимося сумною вісткою з Українським Громадянством, Друзями і Знайомими,
що дня 15-го жовтня 1969 року після короткої але важкої недуги,
заосмотрений Найсвятішими Тайнами відійшов у Вічність
наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, СТРИЙКО і ДІДУНЬО

св. п. Інж. ЮРІЙ ТАРАС ГРУШКЕВИЧ

народжений 15-го вересня 1907 р. в Тернополі.

Член Корпорації „Галич" у Данціґу, довголітній член Українського Пласту, член Товариства Українських Інженерів в Україні і Америці, співосновник інженерської кооперативи „Кір" у Львові, власник будівельного підприємства в Станиславові, інженер-фахівець Міністерства Публічних Робіт у південній Валії, Австралії, а опісля в Гарісбурґу, Клівленді і Дітройті, Голова Товариства Земляків Станиславівщини в Дітройті, член багатьох українських товариств і організацій.

ПОХОРОНИ ПОКІЙНОГО відбудуться в суботу, 18-го жовтня 1969 р. з заведення Бугай, 3103 Commor Ave. в Дітройті, Tel.: TW 1-6577 о год. 9-ій рано до церкви Непорочного Зачаття, а опісля на кладовище Mount Olivet. ПАНАХИДИ — в четвер, 16-го жовтня і в п'ятницю, 17-го жовтня о год. 7:30 веч.

Горем прибиті:

дружина — ІРИНА
доньки — ОКСАНА і БОГДАНА
сини — ВОЛОДИМИР і ЯРОСЛАВ
внучка — РОМАНА
брат — д-р МИКОЛА з дружиною МАРІЄЮ і дітьми: МОТРІЄЮ і АНДРІЄМ
тета — ІВАННА БЛАЖКЕВИЧ в Україні
тіточний брат — інж. МИРОСЛАВ РАКОВСЬКИЙ з дружиною ОЛЕНОЮ
братанок — ЮРІЙ РАКОВСЬКИЙ з дружиною ЛЕСЕЮ та сином ЛЕВЧИКОМ
кузин — СТЕПАН ЩУРОВСЬКИЙ з дружиною СОФІЄЮ
Ближча і дальша Родина в Америці і Україні

Родина просить замість квітів на свіжу могилу складати датки на будову Пластового Дому в Дітройті або на НТШ в Сарселю.

Mrs. Irena Hrushkewycz
2400 Neibel St., Detroit, Mich. 48212

Ділимося з Українським Громадянством
сумною вісткою,
що 12-го жовтня 1969 р. відійшов у Вічність
на 66-му році свого трудолюбивого життя
й 43-му році священства

Митрофорний Протоєрей
о. д-р БОГДАН ЛИПСЬКИЙ

парох Свято-Миколаївської Церкви в Торонті, торонтонський протопресвитер, б. професор Богословської Академії у Львові та Укр. Кат. Семинарій у Гіршберґу й Кулемборґу, дійсний член НТШ, б. капелян укр. політв'язнів, духовний асистент Централі Українців Католиків Канади та Централі Українців Католиків Торонтонської Єпархії, б. довголітній духовний асистент Братства Українців Католиків, основник Свято-Миколаївських Курсів Українознавства та Рідної Школи, а передовсім визначний знавець укр. обряду й церковних традицій та передовий працівник за помісність Укр. Кат. Церкви.

ПАНАХИДИ за спокій Його Душі були відправлені в неділю й понеділок, а Єрейський похорон у вівторок; усі відправи в год. 8-ій веч. у Свято-Миколаївській Церкві. Похоронні обряди та Архиєрейська Служба Божа розпочалися в середу, 15-го жовтня 1969 р. в год. 9-ій ранку.

З'єднані у молитвах за спокій Його Душі, прохаємо складати замість квітів, пожертви на Собор Св. Софії в Римі.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

РОДИНА
ПАРОХІЯЛЬНЕ ДУХОВЕНСТВО
ЦЕРКОВНИЙ КОМІТЕТ
ПАРОХІЯЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЇ та
МИРЯНИ СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКОЇ ПАРОХІЇ

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими,
що в четвер, 16-го жовтня 1969 р. упокоївся в Бозі,
на 78-му році життя
наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, ТАТО і ДІДУСЬ

бл. п.
ПЕТРО САВИЧ

нар. в Тернополі, Україна.

ПОХОРОН в понеділок рано, 20-го жовтня 1969 р. з похоронного заведення Krauss Funeral Home, 1097 Hempstead Trpke, Franklin Square, L. I., N. Y. на Greenfield Cemetery в Гемстед.

В глибокому смутку:

дружина — ЗОФІЯ
доньки: СТЕЛА з чоловіком
ЗОСЯ з чоловіком
ОЛЬГА з чоловіком
внуки: КЕННЕТ, ЛАРІ, ЗОСЯ
і ЙОСИФ

В П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї Незабутньої ДРУЖИНИ

бл. п. НІНИ ЯНОВ

буде відслужена

ПАНАХИДА

ЗА ВІЧНИЙ СПОКІЙ ЇЇ ДУШІ
в Українській Православній Катедрі
ПОКРОВИ БОЖОЇ МАТЕРІ у ДІТРОЙТІ
(29-та вулиця)

в неділю, 26-го жовтня 1969 р.
о год. 11:30 дня, після Служби Божої

Прошу Посестер, Побратимів і Знайомих Покійної в цей день спільно зі мною вшанувати Її Світлу Пам'ять.

Муж — МИКОЛА

Замість квітів на могилу нашої Дорогої ТЕТИ
бл. п. КАТЕРИНИ МИКИТИН
якої похорон відбувся 15-го жовтня 1969 року
складаємо
на Катедру Українознавства в Гарвардському Університеті

ДЖАН і ЮЛІЯ САВКА	$15.00
КАТЕРИНА ЛЯЛЬКА	$10.00
ІРИНА БЕРЕЗОВСЬКА	$15.00
СОФІЯ БІСИК	$15.00
Разом —	$55.00

Замість квітів на могилу
нашої Дорогої Шваґерки і Тети
бл. п.
ЕМІЛІЇ з ОНИШКЕВИЧІВ БАРАНСЬКОЇ
складаємо 15.00 долярів
на каплицю на Вовчій Тропі в Іст Четгем
Зеновія і Зиновій ОНИШКЕВИЧІ

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. БОРИСА ДРАГАНА
на завершення будови каплиці на Пластовій Оселі
„Вовча Тропа" в Іст Четгемі, Н. Й.
складають 25.00 долярів
Д-р ЕДВАРД і ОСИПА МИХАЙЛЕНКИ
Маямі, Флорида

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ і ПЛАСТПРИЯТ в НЮ ЙОРКУ
влаштовують в суботу, 8. листопада 1969 р. о год. 9-ій веч.

ВЕЛИКІ ОСІННІ ВЕЧЕРНИЦІ

в залі Українського Народного Дому, 140 Друга Евеню в Ню Йорку
НА ЯКІ ЗАПРОШУЮТЬ ВП. ГРОМАДЯНСТВО І МОЛОДЬ.
Оркестра „АМОР". Добірний буфет у заряді ВП. Пань Пластприяту.
Вступ: $3.00 для дорослих і $2.00 для молоді.

СТАРАННЯМ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ в НЮ ЙОРКУ
під протекторатом
ОБ'ЄДНАНОГО КОМІТЕТУ МЕТРОПОЛІЇ НЮ ЙОРК
В НЕДІЛЮ, 26-го ЖОВТНЯ 1969 р. о год. 6-ій веч. в залі УНДОМУ
при 140 2-ій Авеню у Ню Йорку
ДЛЯ ЗВЕЛИЧАННЯ НАЙБІЛЬШОГО І НАЙСТАРШОГО ЖИВУЧОГО КОМПОЗИТОРА УКРАЇНИ, З НАДХОДЯЧИМ 90-РІЧЧЯМ

СТАНИСЛАВА ЛЮДКЕВИЧА

— відбудеться —

КОНЦЕРТ ЙОГО ПІСЕНЬ

Виконавець: оперний співак, баритон українських і чужих сцен

ТЕОДОР ТЕРЕН

В програмі — Перше виконання у ЗСА — „Великопосна пісня" (В. Пачовський), „За байраком байрак" (Т. Шевченко), „День і ніч падуть сніги" (Б. Лепкий), „Піду, втечу" (О. Олесь), „Там далеко на Підгір'ї" (І. Гаврилюк), „Ой, ти дівчино" (І. Франко) й ін., та українські народні пісні в опрацюванні Ст. Людкевича.

Акомпаньює: Ю. ЦИБРІВСЬКИЙ

Передпродаж квитків в АРЦІ, ЕКО і СУРМІ

„Луна України" в Рочестері, Н. Й.

Старанням управи Фонду Катедри Українознавства в Рочестері пройде на великій сцені театру „Істмен Скул оф Мюзік" 2 листопада о год. 4-ій по полудні небувала тут досі імпреза п. н. Луна України. Щібір мистецьких сил і ансамблів дають запоруку її успішности. Поробленo всі можливі заходи, щоб всі місця, а їх є 3.550, були заповнені людьми. Друкується 150 афішів англійською мовою, які будуть розміщені по всіх коледжах і університеті, по всіх більших компаніях. Ціна квитків: 5, 4 і 3 дол. Запрошено такі мистецькі сили: Галина Минаїв — А н дреадіс (меццо-сопрано), Рома Прима Богачевська — пріма — балерина, Андрій Добрянський — бас-баритон, чоловічий хор „Прометей" і дівочий хор „Діброва" — під мист. керівництвом мгр. Василя Кардаша, танцювальний ансамбль „Верховинці" ім. ген.-хор Тараса Чупринки — під мист. керівництвом хореографа Олена Гензи. Фортепіяновий супровід спочиватиме в руках двох видатних піяністок: проф. Калини Чички Андрієнко і проф. Марти Кравців Барабаш.

Квитки вже скоро появляться у продажу, тому пильно слідкуйте за всіми дальшими інформаціями.

Чистий прибуток призначений на другу катедру українознавства!

Управа ФКУ

Найновіше видання Кооперативного Видавництва „ЧЕРВОНА КАЛИНА"

Володимир Галан

БАТЕРІЯ СМЕРТИ

Це книжка військовика і громадського діяча.

Сотління, військові мали-нариси, вилотовлені сотником Йоахимом Вишневецьким, баталістичні кольорові образи Леоніда Перфецького прикрашують цю книжку. Мистецька обгортка Богдана Божемського. Спомини починаються Піснею Артилерії — слова і мелодія Романа Купчинського.

Ціна в м'якій оправі: $5.00. Замовлення і належність (чеками або М. О.) слати на адресу:

"Svoboda"

83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

Розшук

ЧАРНЕЦЬКУ Евгенію (дівоче прізвище), яка жила у Львові при вул. Різьбарській, пошукує Володимир Штокало. Хто знав би про неї, або вона сама, прошу писати на адресу:
W. Sztokalo
101 Rutherford Blvd.
Clifton, N.J.